

**Առաջարկությունների
փաթեթ**

Արդյունաբերության
զարգացման հնգամյա
ռազմավարության
վերաբերյալ

Առաջարկությունների փաթեթ

Արդյունաբերության զարգացման հնգամյա ռազմավարության վերաբերյալ

Ուսումնասիրելով արդյունաբերության զարգացման հնգամյա ռազմավարությունը (<https://www.e-draft.am/projects/2006>), Գործարար շահերի պաշտպանության ցանցը (այսուհետ Ցանց) ընդհանուր առմամբ իր գոհունակությունն է հայտնում կապված ռազմավարությունում առկա դրույթների հետ: Ամփոփելով բուն ռազմավարությունը, որպես ընդհանրական եզրահանգում կարող ենք նշել, որ փաստաթուղթը չունի առանձնացված գործողությունների ծրագիր և առևտրաարդյունաբերական պալատների և բիզնես ասոցիացիաների հետ համագործակցության մասին քիչ է հիշատակվում: Նպատակահարմար կլինի նաև թվային տվյալների համար ներկայացնել նաև սկզբնաղբյուրի հղումները: Ստորև ներկայացնում ենք կներկայացվի ռազմավարությունում առկա խնդիրները և առաջարկությունները այդ խնդիրների լուծման վերաբերյալ՝

- ✓ Առաջարկում ենք փաստաթղթի սկզբնամասում հստակեցնել, թե ո՞ր ոլորտներն են համարվում արդյունաբերական և դրանցից որո՞նք են առավել կարևոր

Հայաստանի համար (հաշվի առնելով ռեսուրսների սահմանափակությունը)

- ✓ 14-րդ կետի 2-րդ մասում արտադրողներ-ուսումնական հաստատություններ արդյունավետ կապի ձևավորման հարցում առևտրաարդյունաբերական պալատներն ունեն մեծ դեր և նպատակահարմար կլինի տվյալ ենթակետում ներառել նաև պալատների դերի մասին որոշակի դրույթներ
- ✓ Ամբողջ՝ VI. Ռազմավարության խնդիրները գլխում, անդրադարձ չի կատարվել ներքին շուկայի չափազանց փոքր լինելու խնդրին: Մա իրապես լուրջ խնդիր է, հատկապես օտարերկրյա ներդրումներ ներգրավելու տեսանկյունից: Առաջարկում ենք անդրադառնալ շուկայի տարողունակության խնդրին և

որպես լուծում առաջարկել ԵԱՏՄ-ի, ԵՄ-ի և Իրանի շուկա դուրս գալու լայն հնարավորությունները:

- ✓ 18-րդ կետում նշված է՝ «2017թ. ներդրումների և ավելացված արժեքի հարաբերությունը կազմել է 5.2 %՝ այսպիսի ցածր ներդրումների մակարդակը հուշում է, որ ճյուղի երկարաժամկետ մրցունակությունն ու արտադրողականությունը վտանգված է»: Որպեսզի ցուցանիշն ավելի համեմատելի լինի նպատակահարմար կլինի նաև նշել թե ո՞ր երկրների համեմատ է ցուցանիշը ցածր և/կամ ո՞ր է համարվում ներդրումներ/ավելացված արժեք հարաբերության միջին ցուցանիշը:
- ✓ 21-րդ կետի ա ենթակետում նշված է՝ «կապիտալ և արտադրության կազմակերպմանը օժանդակող միջոցների ներկրման ժամանակ կբացառվեն սահմանին հարկերի գանձման ընթացակարգերը»: Լրացուցիչ հիմնավորման կարիք ունի թե ինչպիսի՞ հստակ փոփոխություններ են նախատեսվում ներկայիս կարգավորումների համեմատ:
- ✓ 21-րդ կետի ե ենթակետում նշված՝ «կստեղծվեն նորարարության համար տեղական էկոհամակարգեր» նախադասությունը նույնպես լրացուցիչ մեկնաբանման կարիք, քանի որ պարզ չէ թե ի՞նչ է տեղական էկոհամակարգը:
- ✓ 21-րդ կետի ը ենթակետում նշված է՝ «Արդի էներգախնայող տեխնոլոգիաների լավագույն միջազգային փորձի հիման վրա արդյունաբերական ընկերություններում էներգախնայող տեխնոլոգիաների ներդրում, որն էլ կհանգեցնի ոլորտում արտադրողականության բարձրացմանը»: Անհրաժեշտ է հստակ նշել, թե՞ ինչ կապ գոյություն ունի էներգախնայող տեխնոլոգիաները արտադրողականության աճի հետ և ինչպիսի՞ գործիքակազմ կկիրառվի էներգախնայող տեխնոլոգիաների ներդրման համար
- ✓ 25-րդ կետի ա ենթակետում նշված է «շարունակական կբացահայտվի անհրաժեշտ կադրային պահանջարկը և կիրականացվեն համապատասխան կադրերի պատրաստման և վերապատրաստման միջոցառումներ»: Կադրերի պահանջարկի մասով անհրաժեշտ է ավելացնել պահանջվող որակավորումների ցանկը և կատարել նախնական կանխատեսումներ, ԿԳՄՍ

նախարարության հետ համագործակցությամբ՝ ուսումնական հաստատություններում տվյալ կրթական ծրագրի համար տրամադրելով համապատասխան թվով տեղեր:

- ✓ 25-րդ կետի դ ենթակետի «կատեղծվի կոնկրետ ոլորտային ուղղվածություն ունեցող որոշ մասնագիտությունների պատրաստման կենտրոններ, միջազգային փորձի ներգրավմամբ»: Այս ենթակետը լրացուցիչ քննարկման կարիք ունի շահագրգիռ կողմերի հետ ներառյալ գործարարների շահերը ներկայացնող կառույցները:
- ✓ 38-րդ կետի ա ենթակետում նշված է «Պետական աջակցության նոր գործիքների մշակում և ներդրում, մասնավորապես՝ աջակցության գործիքների կիրառում, որոնք կբերեն ինքնարժեքի նվազեցմանը (տրանսպորտային և այլ ենթակառուցվածքային ծախսերի մասնակի սուբսիդավորում, և այլն)» : Այս կետը լրացուցիչ հիմնավորման կարիք ունի, քանի որ հիմնավորված չէ թե, ո՞ր դեպքերի համար պետք է կիրառվի սուբսիդավորում և ի՞նչ չափանիշներից էլնելով է ձեռնարկությանը տրվում այդ արտոնությունը:
- ✓ 38-րդ կետի բ ենթակետում նշված է՝ «Լոգիստիկայի կազմակերպման այլընտրանքային հնարավորությունների ստեղծում, մասնավորապես օդային և երկաթգծային ճանապարհով բեռների տեղափոխման հնարավորությունների ստեղծում»: Այս կետը նույնպես լրացուցիչ հիմնավորման կարիք ունի, քանի որ հստակ չէ, թե ինչպե՞ս է հնարավոր ստեղծել նման հնարավորություններ , այն դեպքում երբ լրացուցիչ ենթակառուցվածքների գործարկումը մեծ մասամբ պայմանավորված է արտաքին գործոններով:
- ✓ 38-րդ կետի գ ենթակետում նշված է՝ «Աջակցություն մասնագիտացված լոգիստիկ կառույցների և ծառայությունների ձևավորմանը»: Առաջարկում ենք հստակեցնել թե ինչպիսի աջակցության մասին է խոսք գնում:
- ✓ 38-րդ կետի է՝ «Ապրանքների վաճառքի էլեկտրոնային հարթակների ձևավորման աջակցություն» ենթակետում առաջարկվում է նշել այն մեխանիզմներն ու գործիքակազմը, որով պետք է խթանել էլեկտրոնային հարթակների ձևավորումը:

- ✓ 41-րդ կետի ա ենթակետում նշված է՝ «Արտահանմանն ուղղված առկա պետական աջակցության ծրագրի շարունակական իրականացում»: Նախքան շարունակականության ապահովումը անհրաժեշտ է վերլուծել նախկինում կատարված առանձին ծրագրերի արդյունավետությունը:
- ✓ 41-րդ կետի դ ենթակետում նշված է՝ «Արտերկրում առևտրային ներկայացուցչությունների, մեծածախ բազաների կամ լոգիստիկ կենտրոնների և տների հիմնում, ինչպես նաև թիրախային շուկաներում վաճառքի և առաջնորդման ներկայացուցչությունների հիմնում»: Առաջարկում ենք վերաձևակերպել այս ենթակետը, քանի որ պետության գոծառույթը ոչ թե պետք է լինի ներկայացուցչությունների հիմնումնը այլ մասնագիտացված կառույցներին աջակցություն տրամադրելը, այլ երկրի իմիջի ձևավորումը և/կամ աջակցությունը նշված ներկայացուցչություններին :
- ✓ 41-րդ կետի է ենթակետում նշված է «Արտահանողներին «պարզևավճարների» տրամադրման մեխանիզմի ներդրում»: Առաջարկում ենք ներառել այն հիմնական սկզբունքները, որոնց հիման վրա ձեռնարկությունը կարժանանա «պարզևավճարների»:
- ✓ 43-րդ կետում որպես ենթակետ առաջարկում ենք ավելացնել՝ «գործարարությանն աջակցող կառույցների կարողությունների զարգացում, որոնց միջոցով կոյուրացվի համագործակցությունը մասնավոր հատվածի հետ»:
- ✓ 43-րդ կետում առաջարկվում է ավելացնել նաև՝ « Աջակցել ձեռնարկություններին ԵԱՏՄ երկրներում կազմակերպվող տենդերներին մասնակցության առումով:
- ✓ 45-րդ կետի ա ենթակետում նշված է՝ «հումքի այլընտրանքային աղբյուրների ստեղծման ապահովում»: Որպես կանոն գործարար համայնքը սովորաբար լավատեղյակ է հումքի բոլոր հասանելի աղբյուրների վերաբերյալ ուստի առաջարկում ենք հանել տվյալ ենթակետը:
- ✓ 45-րդ կետի բ կետում նշված է՝ «Տեղական ռեսուրսների խորը վերամշակման կազմակերպման աջակցություն, որը հետագայում կհանդիսանա հումք այլ արտադրությունների համար»: Անհրաժեշտ է հստակություն մտցնել թե

ինչպիսի՞ աջակցություն կամ ինչպիսի՞ խրախուսական մեխանիզմներ պիտի ապահովվեն:

- ✓ 47-րդ կետի ա ենթակետում նշված է՝ «պետության կողմից հավաքագրվող տարբեր վճարների կամ դրամագլուխների միջոցներով ֆոնդի ստեղծում, որը կիրականացնի ֆինանսավորում զարգացման ներուժ և տնտեսության վրա էական ազդեցություն ունեցող արդյունաբերական ծրագրեր»: Այս ենթակետում առաջարկում ենք հստակեցնել և ռազմավարության մեջ ավելի մանրամասն տեղեկատվություն ներկայացնել ֆոնդերի մասին: